

Raad voor de
rechtspraak

De Minister van Werk en Participatie
A.A. Aartsen
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Afdeling Strategie

Bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

Postadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

www.rechtspraak.nl

datum 11 maart 2026
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
cc De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
onderwerp Advies concept wetsvoorstel financiering kinderopvang

Geachte heer Aartsen,

Bij brief van 13 januari 2026, verzocht uw voorganger de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het concept wetsvoorstel financiering kinderopvang (het 'Wetsvoorstel').

De Raad heeft in 2016 advies uitgebracht over een eerder (uiteindelijk niet ingediend) wetsvoorstel betreffende dit onderwerp.

HET WETSVOORSTEL

Met dit Wetsvoorstel wordt de kinderopvangtoeslag afgeschaft en vervangen door een subsidie die direct aan kindercentra en gastouderbureaus wordt betaald. Met deze veranderingen wordt beoogd om het voor ouders eenvoudiger en financieel voordeliger te maken om van kinderopvang gebruik te maken. Ook krijgen ouders veel meer financiële zekerheid. Terugvorderingen bij ouders komen bijvoorbeeld nooit meer voor.

Een ouder die gesubsidieerde kinderopvang wil afnemen, kan zich ingevolge dit Wetsvoorstel aanmelden bij het overheidsorgaan dat belast is met de uitvoering van deze regeling (hierna: de uitvoerder). Als de uitvoerder vaststelt dat de ouder voldoet aan de oudervoorwaarden, krijgt deze een beschikking van de uitvoerder. Met deze beschikking heeft de ouder recht op gebruik van gesubsidieerde kinderopvang. Dit betekent dat de houder van het betreffende kindercentrum of gastouderbureau subsidie kan aanvragen voor de opvang van een kind van deze ouder. De ouder sluit een overeenkomst met een houder van een kindercentrum of gastouderbureau. Na het sluiten van de overeenkomst vraagt de houder van het kindercentrum of het gastouderbureau de subsidie aan bij de uitvoerder. De uitvoerder controleert of de subsidieaanvraag alle benodigde informatie bevat. Zo ja, dan kent de uitvoerder de subsidie toe.

De houder ontvangt hiervan een beschikking. De ouder betaalt over iedere maand

datum 11 maart 2026
pagina 2 / 5

de resterende kosten aan de houder van het kindercentrum of het gastouderbureau.¹

Het toezicht op en de handhaving van het bepaalde in dit Wetsvoorstel zal zich voornamelijk richten op de kindercentra en gastouderbureaus.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.²

ADVIES

De Raad merkt op dat in hoofdstuk 6 van het Wetsvoorstel aandacht wordt besteed aan de rechtsbescherming van de ouders en houders van kindercentra en gastouderbureaus en spreekt zijn waardering daarvoor uit. Echter, de Raad mist in dit hoofdstuk aandacht voor het hoger beroep. In het Wetsvoorstel is niet opgenomen wanneer en waar hoger beroep kan worden ingesteld.

Hoger beroep

Nu in het Wetsvoorstel niets over het hoger beroep gemeld is, lijkt de keuze voor de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) te zijn gemaakt. Het is de Raad niet duidelijk waarom in deze voor de ABRvS zou worden gekozen en niet voor de Centrale Raad van Beroep (CRvB). De Raad verwijst naar bladzijde 3 van het hiervoor genoemde advies uit 2016. Aanvullend merkt de Raad op dat de CRvB ook subsidiezaken afhandelt, zoals bijvoorbeeld voortkomend uit de Tijdelijke Noodmaatregelregel Overbrugging voor behoud Werkgelegenheid (NOW). Ook op het voorzieningenterrein heeft de CRvB te maken met toepassing van de subsidiebepalingen uit de Algemene wet bestuursrecht. Als voorbeeld kan de Wet langdurige zorg worden genoemd.

De Raad adviseert in het Wetsvoorstel duidelijk aan te geven wanneer en bij welke instantie hoger beroep kan worden ingesteld. Daarbij adviseert de Raad om de gemaakte keuze voor de appel instantie te onderbouwen.

¹ Zie MvT blz 18 en 19

² De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechteren zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

datum 11 maart 2026
pagina 3 / 5

WERKLAST

Algemeen

De Raad verwacht een daling van de werklust van de rechtspraak. De voornaamste reden daarvan is dat wijzigingen vanwege het Wetsvoorstel per saldo leiden tot minder zaken voor de bestuursrechter. Er is ook een daling als gevolg van prijseffecten voorzien, de gemiddelde zaakswaarte van beroepen daalt. De Raad verwacht dat de kosten afnemen met € 280.000 euro in het eerste jaar, € 660.000 euro in het tweede jaar, de verminderde werklust is vanaf het derde jaar voorzien op structureel € 740.000 euro per jaar. Hieronder volgt daarop een toelichting.

Informatie

De Raad heeft bij het opstellen van de onderhavige raming gebruik gemaakt van cijfers over het aantal beroepen onder de huidige wetgeving die van uw Ministerie zijn ontvangen. Deze cijfers zijn afkomstig van de Dienst Toeslagen. Het is de Raad ook bekend dat de Dienst Toeslagen momenteel werkt aan een uitvoeringstoets bij voorliggend Wetsvoorstel, deze uitvoeringstoets is echter op dit moment nog niet gereed zodat de Raad hier geen rekening mee heeft kunnen houden.

Aantallen

De beoogde vereenvoudiging van de regels met de invoering van dit Wetsvoorstel zal naar verwachting van de Raad leiden tot minder beroepszaken dan het aantal in het huidige stelsel van de kinderopvangtoeslag. Voor ouders ontstaat meer financiële zekerheid en er ontstaan minder geschilpunten die kunnen leiden tot bezwaar en beroep. Daar zijn een aantal redenen voor. De voornaamste reden is dat in plaats van een toeslag aan ouders er een subsidie komt die direct aan kindercentra en gastouderbureaus wordt betaald, waarbij de hoogte van deze vergoeding tevens inkomensonafhankelijk is gemaakt. Verder worden kinderopvangorganisaties verantwoordelijk voor het doorgeven van de afgenomen uren en zal het recht op gesubsidieerde kinderopvang in het nieuwe stelsel enkel naar de toekomst toe beëindigd kunnen worden. Terugvorderingen bij ouders komen niet meer voor. Het toezicht op en de handhaving van het bepaalde in dit Wetsvoorstel zal zich voornamelijk richten op de kindercentra en gastouderbureaus. Wel voorziet de Raad dat het Wetsvoorstel zal leiden tot een substantiële toename van het aantal beroepszaken tegen besluiten inzake de vaststelling dat de ouder voldoet aan de oudervoorwaarden, de (intrekking van de) vaststelling dat het kindercentrum of gastouderbureau voldoet aan de aansluitende eisen of de vaststelling, wijziging, beëindiging van de subsidie voor het kindercentrum of gastouderbureau en terugvorderingen bij het kindercentrum of het gastouderbureau.

datum 11 maart 2026
pagina 4 / 5

Complexiteit

De Raad voorziet dat in een deel van de (nieuwe) beroepszaken, namelijk die gaan over terugvorderingen bij het kindercentrum of het gastouderbureau, de behandeling inhoudelijk complexer is dan een gemiddelde zaak. Van het bestuursorgaan wordt - vanwege de aansluiting bij het afwegingskader die bekend is bij de Wet handhaving sociale zekerheid - verwacht dat er bij een terugvordering een belangenafweging wordt gemaakt. Hierdoor wordt bij de bestuursrechter waarschijnlijk vaker een beroep gedaan op het evenredigheidsbeginsel, waardoor de complexiteit en daarmee behandeltime van een zaak toeneemt.

Civiel- en strafrecht

Het Wetsvoorstel heeft ook betekenis voor het civiele en strafrecht. De Raad verwacht geen substantiële gevolgen in de werklast van de civiele of strafrechter.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat vanwege de nieuwe wetgeving en het wegvallen van de huidige wetgeving er op- en neerwaartse beweging is in zowel aantal beroepszaken als in de gemiddelde zaakswaarte en complexiteit van beroepszaken. Per saldo resulteert dat in een vermindering van de werklast voor de rechtspraak.

In tabelvorm:

Totale werklastconsequenties

	Jaar 1	Jaar 2	Structureel
Mutatie als gevolg van aantallen	€ -190.000	€ - 460.000	€ - 520.000
Mutatie als gevolg van prijseffecten	€ - 90.000	€ - 200.000	€ - 220.000
Totale effect wetsvoorstel	€ - 280.000	€ - 660.000	€ - 740.000

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Wetsvoorstel, maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op het in dit advies genoemde onderdeel te verduidelijken en/of aan te passen.

datum 11 maart 2026
pagina 5 / 5

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

Henk Naves
Voorzitter Raad voor de rechtspraak